

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра терапії і клінічної діагностики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету ветеринарної медицини
_____ проф. М.І. Цвіліховський
“ _____ ” _____ 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри терапії і клінічної
діагностики
Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2020 р.
Завідувач кафедри
_____ доцент В.М. Костенко

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Клінічна діагностика хвороб тварин»**

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»
(шифр спеціальності) (назва спеціальності)

факультет ветеринарної медицини
(назва факультету)

Термін навчання: денна форма, скорочений термін навчання, 2 курс

Розробники: **Цвіліховський М.І.** д.б.н., професор кафедри терапії і клінічної
діагностики
Немова Т.В., к.вет.н., доцент кафедри терапії і клінічної
діагностики

Київ – 2020

1. Опис навчальної дисципліни

«Клінічна діагностика хвороб тварин»

2 курс (скорочений термін навчання)

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	211 «Ветеринарна медицина»	
Спеціалізація	Ветеринарна медицина	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	105	
Кількість кредитів ECTS	3,5	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)		-
Семестр	3,5	
Лекційні заняття	30 год.	год.
Лабораторні заняття	45 год.	год.
Самостійна робота	30 год.	год.
Індивідуальні завдання	- год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	год.	

Мета

„Клінічна діагностика хвороб тварин” – одна з перших клінічних дисциплін, що вивчаються студентами факультету ветеринарної медицини на II курсі навчання. Вона вчить принципам розпізнання хвороб тварин і вводить в курс вивчення інших профільюючих клінічних дисциплін, є методичною основою клінічної ветеринарної медицини

Завдання

„Клінічна діагностика хвороб тварин” є важливою пропедевтичною дисципліною в системі підготовки лікаря ветеринарної медицини, навчає методам дослідження тварин з метою розпізнання хвороб, перш за все внутрішніх незаразних, повідомляє основні відомості про семіотику (симптоми і синдроми хвороб і їх діагностичне значення), а також вчить лікарському мисленню і методиці постановки діагнозу, виробляючи у студентів методологічні основи мислення.

В процесі вивчення дисципліни студенти повинні:

- освоїти прийоми поводження з тваринами;
- оволодіти методами клінічного дослідження тварин, включаючи фізичні, інструментальні та лабораторні методи;
- освоїти план і послідовність клінічного дослідження тварин, його окремих систем і органів;
- набути певних навиків вивчення і визначення основних симптомів внутрішніх хвороб тварин;
- освоїти методика диспансеризації продуктивних сільськогосподарських тварин;
- освоїти методи фіксації і приборкання тварин з метою безпечного проведення їх діагностики і лікування;
- оволодіти правилами професійної етики і деонтології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- володіти основними клінічними та сучасними лабораторними і інструментальними методами дослідження;
- засвоїти клінічні терміни і виявлення змін в організмі тварини;

вміти:

- здійснити прийом хворої тварини та відповідний фізичний огляд: вивчити повну розповідь власника, виходячи з клінічних міркувань проводити диференційну діагностику та встановлювати остаточний діагноз;
- аналізувати отримані результати клінічних спостережень і лабораторних досліджень;
- правильно оформляти ветеринарну документацію;
- ефективно комунікувати з колегами для обміну науковою та технічною інформацією та практичним досвідом.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
– скороченого терміну денної форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	тижні	усього	у тому числі		
			л	лаб	сам.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Загальна діагностика					
Лекція 1. Суть і значення дисципліни, зв'язок її з іншими дисциплінами. Поняття про симптоми, синдроми, діагноз, прогноз.	1		2		
Лекція (сам. р.) Історія розвитку дисциплінами кл. діагностика Основні та загальні методи клінічного дослідження тварин	1				2
Лекція (сам. р.) Реєстрація і анамнез Визначення габітусу і його клінічне значення	1				2
Підхід до тварини, їх фіксація. Реєстрація і анамнез. Визначення габітусу				2	
Лекція 2 План кл. дослідження тварин Діагностичне значення шерстного покриву, шкіри з підшкірною клітковиною	2		2		
Лекція (сам. р.) Патологічні зміни шкіри					2
Дослідження шерстного покриву, шкіри з підшкірною клітковиною. Дослідження видимих слизових оболонок				4	
Лекція 3. Діагностичне значення дослідження слизових оболонок, лімфатичних вузлів. Гарячки	3		2		
Дослідження лімфатичних вузлів. Термометрія				2	
Разом за змістовим модулем 1		20	6	8	6
Змістовий модуль 2. Серцево-судинна система					
Лекція 4. План дослідження с.с.с. Аускультация серця і її діагностичне значення. Тони і шуми серцясерця.	4		2		
Дослідження серцевого поштовху Перкусія серцевої ділянки				4	
Лекція 5. Діагностика пороків серця	5		2		
Аускультация серця. Шуми серця	4			2	
Дослідження венного і артеріального пульсу. Визначення артеріального і венного тиску та швидкості кровообігу.				4	

ЕКГ і її діагностичне значення.					2
Аритмії серця .					4
Разом за змістовим модулем 2		18	4	10	6
Змістовий модуль 3. Система дихання и травлення					
Лекція 6.План дослідження.Діагностичне значення клінічних методів дослідження верхніх дихальних шляхів.	6		2		
Дослідження верхніх дихальних шляхів. Огляд, пальпація, перкусія грудної клітки в ділянці легень.				4	
Лекція 7.Огляд, пальпація, перкусія на ділянці легень і їх діагностичне значення	7		2		
Лекція 8. Аускультация легень. Основні та додаткові дихальні шуми, їх діагностичне значення.	8		2		
Аускультация легень.				2	
Ендоскопічне дослідження верхніх дихальних шляхів.					4
Рентгенологічне дослідження органів грудної клітки					2
Лекція (сам. роб.) Дослідження приймання корму та води.					2
Лекція 9 План дослідження. Діагностичне значення клінічних методів дослідження ротової порожнини, глотки, стравоходу, вола, рубця, сітки, сичуга, шлунка Зондування стравоходу, рубця, сітки, сичуга, шлунка, вола.	9		2		
Дослідження ротової порожнини, глотки, стравоходу. Зондування стравоходу, шлунка, рубця, сітки, сичуга, вола				2	
Лекція 10. Зовнішнє дослідження органів черевної порожнини та його клінічне значення.. Дефекація та її розлади.	10		2		
Методи та діагностичне дослідження печінки					2
Зовнішнє дослідження органів черевної порожнини. Ректальне дослідження. Дослідження печінки				2	
Разом за змістовим модулем 3		32	10	10	10
Змістовий модуль №4 Сечова, нервова і система крові					
Лекція 11.План дослідження сечової системи. Діагностичне значення клінічних методів дослідження нирок і сечовивідних шляхів. Дослідження фізичних властивостей сечі і їх	11		2		

діагностичне значення					
Клінічні методи дослідження сечової системи. Катетеризація сечового міхура.				2	
Лекція 12. Дослідження фізико хімічних властивостей сечі і їх діагностичне значення	12		2		
Дослідження сечі. Визначення фізико-хімічних властивостей сечі.				4	
Лекція 13. Дослідження нервової системи та її діагностичне значення	13		2		
Клінічні методи дослідження нервової системи. Дослідження чутливості методом рефлексів та вегетативної нервової системи					4
Лекція 14 План дослідження системи крові. Діагностичне значення фізико- хімічних досліджень крові	14		2		
Способи і техніка одержання крові у тварин. Визначення гемоглобіну, кількості еритроцитів, лейкоцитів, рефракції кров'яного згустку і ШОЕ тварин				3	
Лекція 17. Морфологічні дослідження крові. Зміни червоної крові при патології та їх діагностичне значення	15		2		
Техніка виготовлення мазків крові, фіксація та фарбування				3	
Особливості формених елементів крові різних видів тварин (по мазках).				2	
Виведення лейкограми великої рогатої худоби, коней та дрібних тварин				3	
Лейкограма. Лейкоцитози, лейкоцитопенії та їх клінічне значення					4
Разом за змістовим модулем 4		35	10	17	8
Всього годин		105	30	45	30

3. Теми лекцій

Лекції з дисципліни „Клінічна діагностика хвороб тварин” для студентів **II курсу (скорочений термін навчання)** спеціальності „Ветеринарна медицина” на 2020 – 2021 навчальний рік

№ п/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	Вступна лекція. Суть і значення дисципліни, зв'язок її з іншими дисциплінами. Поняття про симптоми, синдроми, діагноз, прогноз.	2
2.	Загальна дисципліна. План клінічного дослідження тварин. Діагностичне значення шерстного покриву, шкіри з підшкірною клітковиною.	2
3.	Діагностичне значення дослідження слизових оболонок, лімфатичних вузлів. Гарячки.	2
4.	Дослідження серцево-судинної системи. План дослідження. Аускультация серця і її діагностичне значення. Тони і шуми серця	2
5.	Діагностика пороків серця	2
6.	Дослідження системи дихання. План дослідження системи. Діагностичне значення клінічних методів дослідження верхніх дихальних шляхів.	2
7.	Огляд, пальпація і перкусія грудної клітки на ділянці легень і їх діагностичне значення.	2
8.	Аускультация легень. Основні та додаткові дихальні шуми, їх діагностичне значення.	2
9.	Дослідження системи травлення. План дослідження. Діагностичне значення клінічних методів дослідження ротової порожнини, глотки, стравоходу, вола, рубця, сітки, сичуга, шлунка. Зондування стравоходу, рубця, сітки, сичуга, шлунка, вола.	2
10.	Зовнішнє дослідження органів черевної порожнини та його клінічне значення. Дефекація і її розлади. Методи та діагностичне значення дослідження печінки.	2
11.	Дослідження сечової системи. План дослідження. Діагностичне значення клінічних методів дослідження нирок і сечовивідних шляхів. Дослідження фізичних властивостей сечі і їх діагностичне значення.	2
12.	Дослідження фізико- хімічних властивостей сечі і їх діагностичне значення.	2
13.	Дослідження нервової системи. План дослідження. Клінічні методи дослідження нервової системи та її діагностичне значення.	2
14.	Дослідження системи крові. План дослідження системи крові. Діагностичне значення фізико-хімічних досліджень крові..	2
15.	Морфологічні дослідження крові. Зміни червоної крові при патології та їх діагностичне значення	2
		30 год.

4. Теми лабораторних занять

Лабораторних занять з дисципліни "Клінічна діагностика хвороб тварин" для студентів **II курсу (скорочений термін навчання)** спеціальності „Ветеринарна медицина” на 2020-2021 навчальний рік

№ п/п	Тема заняття	Кількість годин
1	Загальна діагностика. Підхід до тварини їх фіксація. Реєстрація і анамнез. Визначення габітусу.	2
2	Дослідження шерстного /волосяного/ покриву, шкіри з підшкірною клітковиною. Дослідження видимих слизових оболонок.	4
3	Дослідження лімфатичних вузлів. Термометрія.	2
4	Дослідження серцево-судинної системи. Дослідження серцевого поштовху. Перкусія серцевої ділянки.	4
5	Аускультация серця.	2
6	Дослідження венного і артеріального пульсу. Визначення артеріального і венозного кров'яного тиску та швидкості кровообігу.	4
7	Дослідження системи дихання. Дослідження верхніх дихальних шляхів. Огляд, пальпація, перкусія грудної клітки в ділянці легень.	4
8	Аускультация легень.	2
9	Дослідження системи травлення. Дослідження ротової порожнини, глотки, стравоходу. Зондування стравоходу, шлунку, рубця, вола.	2
10	Зовнішнє дослідження органів черевної порожнини. Ректальне дослідження. Дослідження печінки	2
11	Дослідження сечової системи. Клінічні методи дослідження сечової системи. Катетеризація сечового міхура	2
12	Дослідження сечі. Визначення фізико-хімічних властивостей сечі..	4
13	Дослідження системи крові. Способи і техніка одержання крові у тварин. Визначення гемоглобіну, кількості еритроцитів, лейкоцитів. Визначення рефракції кров'яного згустку, ШОЕ	3
14	Техніка виготовлення мазків крові, фіксація та фарбування	3
15	Особливості формених елементів крові різних видів тварин(по мазках). Виведення лейкограми великої рогатої худоби, коней та дрібних тварин	5
Всього:		45

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

НУБіП України
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра терапії і клінічної діагностики
Форма навчання – денна
Семестр 4 Курс II
Дисципліна «Клінічна діагностика хвороб тварин»
Завідувач кафедри терапії і клінічної діагностики
_____ В.М. Костенко
_____ 2020 р.

Білет № 1

1. Патологічні дихальні шуми та їх діагностичне значення.
2. Протеозурія і її діагностичне значення.

1. Сукупність усіх відомостей про хвору тварину зі слів власника або обслуговуючого персоналу називається:

У бланку відповідей впишіть одним словом:

2. Які патологічні зміни відносяться до порушення:

У бланку відповідей поєднайте і впишіть правильні відповіді:

1	Цілісності шкіри	A	гангрена шкіри
2	Збільшення об'єму шкіри	B	кірки
3	Первинних висипів	C	ангіоневротичні набряки
4	Вторинних висипів	D	пухирці

3. До якого ребра доходить задня перкусійна межа серця у різних тварин?

У бланку відповідей поєднайте і впишіть правильні відповіді:

1	У великої рогатої худоби	A	до 7-го ребра
2	У коней	B	до 6-го ребра
3	У собак	C	до 5-го ребра

4. Розставити у відповідності до класифікації шумів серця:

A. Перикардіальні	1. Органічні
B. Ендокардіальні	2. Шум тертя
	3. Шум хлюпання
	4. Функціональні

5. Пальпацією грудної клітки можна виявити:

У бланку відповідей впишіть номери правильних відповідей:

1	межі легень
---	-------------

2	основні дихальні шуми
3	додаткові дихальні шуми
4	наявність набряків
5	цілісність ребер
6	її болючість

6. Розставити у відповідності патологічні стани, при яких відмічається пронос:

A. Легкий, мимовільний B. Тривалий, стійкий	1. При гельмінтозах 2. При аліментарній диспепсії 3. При сальмонельозах 4. При кокцидіозі 5. При згодовуванні зіпсованих кормів
--	---

7. Зондування телят проводять зондом:

У бланку відповідей поєднайте і впишіть правильні відповіді:

1	В. Черкасова
2	Г. Даценка
3	С. Меліксетяна
4	І. Телятникова

8. Дати пояснення патологічним станам:

У бланку відповідей поєднайте і впишіть правильні відповіді:

1	Енурез	A	зменшення загальної кількості сечі, яка виникає внаслідок зниження фільтрації або підвищення реабсорбції її у нирках
2	Странгурія	B	мимовільне виділення сечі без прийняття відповідної пози і активної участі самої тварини
3	Поліурія	C	збільшення добової кількості сечі внаслідок підсилення фільтрації або послаблення реабсорбції у нирках
4	Олігурія	D	болісне виділення сечі маленькими потоками або краплями, що супроводжується тенезмами

9. Чим характеризується:

У бланку відповідей поєднайте і впишіть правильні відповіді:

1	Лордоз	A	викривлення хребта вгору
2	Кіфоз	B	викривлення хребта в здоровий бік
3	Сколіоз	C	викривлення хребта вниз

10. Гіпофосфатемія виникає при:

У бланку відповідей впишіть номери правильних відповідей:

1	гострій дистрофії
2	нефротичному синдромі
3	рахіті
4	дефіциті вітаміну Д
5	гломерулонефриті

7. Методи навчання.

Лекції, практичні, лабораторні і самостійні заняття.

8. Форми контролю.

Семестровий екзамен

9. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

10. Методичне забезпечення

а) Технічні засоби:

Мультимедіоцентр – 2

Графопроєктор -1

Електрокардіограф -2

Апарат для УЗІ -1

Цифровий рентгеноапарат -1

б) Персональний комп'ютер-1

11. Рекомендована література

Основна література:

1. Беляков И.М., Дугин Г.Л., Кондратьев В.С, Ленец И.А. Практикум по клинической диагностике с рентгенологией. - М.: Колос. - 1992. - 286 с.
2. Ветеринарный энциклопедический словарь. - М.: Советская энциклопедия.– 1981. – 639 с.
3. Карпуть И.М. Гематологический атлас сельскохозяйственных животных. – Минск:

- Ураджай. – 1986. – 160с.
4. Клінічна діагностика хвороб тварин. / Левченко В.І., Судаков М.О., Мельник Й.Л., Чумаченко В.Ю. та ін. - К.: Урожай.- 1995. - 368 с.
 5. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / За ред. В.І. Шевченко. – Біла Церква. – 2004. – 607с
 6. Кондрахин И.П., Курилов Н.В., Малахов А.Г. и др. Клиническая лабораторная диагностика в ветеринарии. - М.: Агропромиздат.- 1985.-245 с.
 7. Кудрявцев А.А., Кудрявцева Л.А. Клиническая гематология сельскохозяйственных животных. - М.: Колос.- 1974.-168с.
 8. Левченко В.И., Судаков Н.А. и др. Ветеринарная диспансеризация сельскохозяйственных животных. - К.: Урожай, 1991. - 304 с.
 9. Мустахимов Р.Г. Флюорография в ветеринарии. - М.: Колос.- 1974.-186 с.
 10. Практикум по диагностике внутренних болезней сельскохозяйственных животных / Смирнов А.М., Беляков И.М., Дугин Г.Л. и др. - М.: Агропромиздат.- 1985.-135с.
 11. Смирнов А.М., Конопелько П.Я., Пушкарев Р.П. и др. Клиническая диагностика внутренних болезней сельскохозяйственных животных. - М.: Агропромиздат.-1988.-384с.
 12. Судаков М.О., Береза В.І., Погурський І.Г. Внутрішні незаразні хвороби сільськогосподарських тварин. - Київ: Вища школа.- 1985.-236с.
 13. Судаков Н.А., Грачев А.Д., Береза В.И и др.. Справочник по патологии обмена веществ у животных. - Киев: Урожай.- 1984.-256с.
 14. Томов Л., Томов И. Нарушения ритма сердца (перевод с болгарского). - София: Медицина и физкультура.- 1979. –С.42-59.
 15. Уразаев Н.А., Новошинов Г.П., Локтионов В.Н. Биогеноценоз и патология сельскохозяйственных животных. - М.: Агропромиздат.- 1985. -179с.
 16. Уша Б.В., Фельдштейн М.А. Клиническое обследование животных. - М.:Агропромиздат. - 1986. - 303с
 17. Клінічне дослідження екзотичних тварин. Навчальний посібник. / Козачок В.С., Скиба О.О., Цвіліховський М.І. – К.: Арістей. – 2010. – 248 с.
 18. Внутрішні незаразні хвороби тварин. Навчальний посібник. / Цвіліховський М.І., Береза В.І., Січкач В.С., Голопура С.І. та інші. – Київ.: Аграрна освіта. – 2014. – 613 с.

Додаткова література:

- Мікроскопічні дослідження осадів сечі сільськогосподарських тварин.- Метод. вказівки до практичних занять для студентів ФВМ./ М.І.Цвіліховський В.А.Грищенко ., І.Г.Погурський ., В.О.Бондар ., Т.І.Левищенко . - К.: Вид. центр НАУ.- 2000. - 37 с
- Методичні вказівки щодо проходження навчальної практики з дисципліни "Клінічна діагностика хвороб тварин" студентами факультету ветеринарної медицини: спеціальність 7.130501. /. М.І.Цвіліховський , В.О.Бондар , І.Г.Погурський , В.А.Грищенко ,О.М.Якимчук.,Т.І.Левищенко - К.: Вид. центр НАУ.- 2001.-17 с.
- Електрокардіографія.-Методичні вказівки до проведення занять для студентів спеціальності “ Ветеринарна медицина” освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліст (7.130501) та магістр (8.130501) /М.І.Цвіліховський .,І.Г. Погурський, В.І.Береза , В.О.Бондар та ін. –К.:НАУ.- 2004.- Ч.1.-17с.
- Електрокардіографія.-Методичні вказівки до проведення занять для студентів спеціальності “ Ветеринарна медицина” освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліст (7.130501) та магістр (8.130501) /М.І.Цвіліховський .,І.Г. Погурський, В.І.Береза, В.О.Бондар та ін. –К.:НАУ.- 2004.- Ч.2.-17с.
- Діагностика пороків серця.-Методичні вказівки до проведення занять для студентів спеціальності “ Ветеринарна медицина” освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліст магістр

- (8.130501) /М.І.Цвіліховський ., Т.І. Левищенко, І.Г. Погурський, В.О.Бондар, О.М.Якимчук–К.:НАУ.-2004.- 36с.
- Ендоскопія шлунково-кишкового тракту у собак і котів. Методичні вказівки до проведення занять для студентів спеціальності “ Ветеринарна медицина” освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліст магістр (8.130501) /М.І.Цвіліховський ., Т.І. Левищенко, О.М.Якимчук, І.Г.Погурський, В.О.Бондар. –К.:НАУ.-2005.- 20с.
 - Показники крові тварин при патології. Методичні вказівки до проведення занять для студентів спеціальності “ Ветеринарна медицина” освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліст магістр (8.130501) /М.І.Цвіліховський ., О.М.Якимчук, Т.І. Левищенко, І.Г. Погурський, В.О.Бондар. –К.:НАУ.-2006.- 31с.
 - Лабораторне дослідження сечі. Методичні вказівки до проведення практичних занять / М.І.Цвіліховський, Т.І. Левищенко, О.М. Якимчук, В.О. Бондар та ін..-К.:НУБіП України.– 2014.– 45 с.
 - Здорове і хворе серце твари. Методичні вказівки для підготовки лікаря ветеринарної медицини ОКР «Магістр» / Цвіліховський М.І., Береза В.І., Палюх Т.А., Немова Т.В. та інші. –К. «Компринт». –2014. – 37 с.
 - Як уникнути помилок при дослідженні та побудові діагнозу хвороб системи дихання в тварин? Методичні вказівки для підготовки лікаря ветеринарної медицини ОКР «Магістр». / Береза В.І., Палюх Т.А., Немова Т.В. та інші. –К. «Компринт». –2014. – 33 с.
 - Ультразвукова діагностика хвороб нирок у дрібних домашніх тварин. Методичні вказівки для підготовки фахівців ОКР «Магістр». / Боднар В.О., Якимчук О.М., Немова Т.В., Павелиця О.О. та ін. – К. «Компринт». –2014. – 49 с.
 - Бондар В.О., Якимчук О.М., Маринюк М.О., Обруч М.М. Сучасні методи діагностики у ветеринарній медицині дрібних домашніх тварин: (МАГНІТНО-РЕЗОНАНСНА ТОМОГРАФІЯ). Частина 2: Методичні вказівки для підготовки фахівців ОС «Магістр» за спеціальністю 211 – Ветеринарна медицина. К. : «ЦП»КОМПРИНТ», 2017. – 35 с.
 - Tsvilikhovsky M.I., Yakymchuk O.M., Maryniuk M.O., Ivanchenko N. Yu., Yakymchuk I.M. Infusion therapy of critically ill dogs and cats: methodical instructions for Master's. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2017. – 19 p.
 - Bondar V.O., Yakimchuk O.M., Lobodina L.S. The modern methods of diagnostics in veterinary medicine of small animals (computer and magnetically resonance tomography): methodical pointings for preparation of specialists of master's degree in speciality 211 – Veterinary Medicine. К. : «ЦП»КОМПРИНТ», 2017. – 65 p.
 - Bondar V.O., Yakimchuk O.M., Marinyuk M.O., Obruch M.M. Modern diagnostic methods in veterinary medicine of small domestic animals: (MAGNETIC RESONANCE TOMOGRAPHY). Part 2: Methodological guidelines for specialists training EL "Master" bu the specialty 211 – veterinary medicine. К. : «ЦП»КОМПРИНТ», 2017. – 35 p.
 - Bondar V.O., Yakimchuk O.M., Ivanchenko N. Y., Aksenichenko A.O. ULTRASONIC DIAGNOSTICS OF KIDNEY DISEASES IN SMALL DOMESTIC ANIMALS: Methodical recommendations for preparation of specialists EQL "Master" on the specialty 211 – Veterinary medicine. К. : «ЦП»КОМПРИНТ», 2017. – 50 p.
 - Цвіліховський М.І., Якимчук О.М., Бондар В.О., Маринюк М.О., Обруч М.М., Якимчук І.М. Клінічне дослідження органів і систем тварин: навчальний посібник. – К.: "ЦП"КОМПРИНТ". – 2017. – 382 с.
 - Цвіліховський М.І., Якимчук О.М., Маринюк М.О., Бондар В.О., Якимчук І.М., Іванченко Н.Ю. Клінічна діагностика хвороб тварин. Частина 1. Інструментальні методи дослідження серця тварин: навчальний посібник.– К.: "ЦП"КОМПРИНТ". – 2017. – 126 с.
 - Цвіліховський М.І., Береза В.І., Костенко В.М., Бойко Н.І., Голопура С.І., Грушанська Н.Г., Якимчук О.М. Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: навчальний посібник. – К.: "ЦП"КОМПРИНТ", 2017. – 607 с.

- Цвіліховський М.І., Бондар В.О., Якимчук О.М., Маринюк М.О. Практикум з клінічної діагностики хвороб тварин – К.: «ЦП»КОМПРИНТ», – 2017. – 307 с.
- Clinical examination of organs and systems of animals. Training Manual / For the training of specialists in the field of knowledge “Veterinary Medicine” of higher education institutions / [M. Tsvilikhovskiy, O. Yakymchuk, M. Maryniuk, I. Yakymchuk, O. Berezovska]; for ed. M.I. Tsvilikhovskiy. – К.: СР “КОМПРИНТ”, 2018. – 370 p.
- Ліпосомна корекція становлення колострального імунітету в новонароджених телят. [Монографія] / М.І. Цвіліховський, М.О. Маринюк, О.М. Якимчук. – за редакцією академіка НААН М.І. Цвіліховського – К.: ЦП «Компринт», 2018. – 177 с.

12. Інформаційні ресурси

- www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
- www.dnsgb.com.ua – Національна Наукова Сільськогосподарська Бібліотека Національної Академії Аграрних Наук
- library.nubip.edu.ua – Наукова бібліотека Національного університету біоресурсів і природокористування України